

Vergaderjaar 2025–2026

36 915 IIB

Wijziging van de begrotingsstaat van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad (IIB) voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL	3
B. BEGROTINGSTOELICHTING	4
1 Leeswijzer	4
2 Beleidsartikelen	5
2.1 Artikel 1. Raad van State	5
2.2 Artikel 2. Algemene Rekenkamer	6
2.3 Artikel 3. de Nationale ombudsman	7
2.4 Artikel 4. Kanselarij der Nederlandse Orden	8
2.5 Artikel 6. Kabinet van de Gouverneur van Aruba	9
2.6 Artikel 7. Kabinet van de Gouverneur van Curaçao	10
2.7 Artikel 8. Kabinet van de Gouverneur van Sint Maarten	11
2.8 Artikel 9. Kiesraad	12
3 Niet-beleidsartikelen	13
3.1 Artikel 10. Nog onverdeeld	13

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

P.E. Heerma

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Voor u ligt de eerste suppletoire begroting van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad. De eerste suppletoire begroting geeft een geactualiseerd beeld van de uitvoering van de begroting 2026 (Kamerstukken II 2025/26, 36 800 IIB, nr. 1). De stand van de eerste suppletoire begroting wordt vanaf de stand van de vastgestelde begroting 2026 opgebouwd.

In deze eerste suppletoire begroting wordt in de tabel budgettaire gevolgen van beleid de cijfers van zes begrotingsjaren weergegeven. In de kolom van begrotingsjaar 2031 zijn de middelen in verband met de extrapolatie gepresenteerd.

Uitgangspunt bij de toelichting op de tabel is dat per artikel de beleidsmatige en technische mutaties toegelicht worden, die groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) zijn opgenomen, de zogenaamde staffel, te weten:

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV		
Begrotingsartikel	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € mln.)	Technische mutaties (ondergrens in € mln.)
1. Raad van State	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 4 mln. Ontvangsten 2 mln.
2. Algemene Rekenkamer	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.
3. De Nationale ombudsman	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.
4. Kanselarij der Nederlandse Orden	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.
6. Kabinet van de Gouverneur van Aruba	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 1 mln.
7. Kabinet van de Gouverneur van Curaçao	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.
8. Kabinet van de Gouverneur van Sint Maarten	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.
9. Kiesraad	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.
10. Nog onverdeeld	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.

2 Beleidsartikelen

2.1 Artikel 1. Raad van State

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1. Raad van State (bedragen x € 1.000)											
Art.	Verplichtingen	Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
	Verplichtingen	106.807	0	106.807	912	107.719	13.063	0	0	0	98.996
	Uitgaven	106.807	0	106.807	912	107.719	13.063	0	0	0	98.996
1.0	Raad van State	106.807	0	106.807	912	107.719	13.063	0	0	0	98.996
	<i>Institutionele inrichting</i>	<i>106.807</i>	<i>0</i>	<i>106.807</i>	<i>912</i>	<i>107.719</i>	<i>13.063</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>98.996</i>
	Advisering	8.283	0	8.283	0	8.283	0	0	0	0	8.283
	Bestuursrechtspraak	49.539	0	49.539	0	49.539	13.063	0	0	0	45.670
	Raad van State gemeenschappelijke diensten	48.985	0	48.985	912	49.897	0	0	0	0	45.043
	Ontvangsten	1.950	0	1.950	0	1.950	0	0	0	0	1.950

Toelichting

Institutionele inrichting

Bestuursrechtspraak

De Raad van State houdt zich voor hun raming van het aantal zaken voor de Vreemdelingenkamer aan de Meerjaren Productie Prognose (MPP) van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Voor 2027 ligt er een raming van de MPP van 7.717 zaken. Voor 2027 resulteert dit in een aanvulling van het budget van circa € 13 mln.

Raad van State gemeenschappelijke diensten

Daarnaast maakt de Raad van State gebruik van de eindejaarsmarge voor het rond krijgen van de begroting en het zo goed mogelijk kunnen oplossen van problematiek.

2.2 Artikel 2. Algemene Rekenkamer

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2. Algemene Rekenkamer (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- roting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Art. Verplichtingen	49.547	0	49.547	909	50.456	- 4.700	0	7.700	0	46.530
Uitgaven	49.547	0	49.547	909	50.456	- 4.700	0	7.700	0	46.530
2.0 Algemene Rekenkamer	49.547	0	49.547	909	50.456	- 4.700	0	7.700	0	46.530
<i>Institutionele inrichting</i>	49.547	0	49.547	909	50.456	- 4.700	0	7.700	0	46.530
Recht- en doelmatigheidsbevordering	49.547	0	49.547	909	50.456	- 4.700	0	7.700	0	46.530
Ontvangsten	1.017	0	1.017	0	1.017	0	0	0	0	1.017

Toelichting

Institutionele inrichting

Recht- en doelmatigheidsbevordering

De ingebruikname van de gerenoveerde huisvesting van de Algemene Rekenkamer staat in 2029 gepland in plaats van 2027. Daarom is er een kasschuif nodig.

2.3 Artikel 3. de Nationale ombudsman

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3. De Nationale ombudsman (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Art. Verplichtingen	31.505	0	31.505	1.155	32.660	850	860	350	200	31.083
Uitgaven	31.505	0	31.505	1.155	32.660	850	860	350	200	31.083
3.0 De Nationale ombudsman	31.505	0	31.505	1.155	32.660	850	860	350	200	31.083
<i>Institutionele inrichting</i>	27.996	0	27.996	1.155	29.151	850	860	350	200	27.574
Taakuitoefening Nationale Ombudsman	27.996	0	27.996	1.155	29.151	850	860	350	200	27.574
<i>Materiële uitgaven</i>	3.509	0	3.509	0	3.509	0	0	0	0	3.509
Taakuitoefening medeoverheden	3.509	0	3.509	0	3.509	0	0	0	0	3.509
Ontvangsten	3.525	0	3.525	0	3.525	0	0	0	0	3.525

Toelichting

Institutionele inrichting

Taakuitoefening Nationale Ombudsman

Er zijn kosten voor een aantal noodzakelijke vernieuwingen bij de Nationale Ombudsman. De meerjarige kosten zijn voor de vervanging van het Customer Relationship Management-systeem (CRM-systeem) (€ 0,3 mln. in 2026, ca. € 0,4 mln. per jaar in 2027 en 2028). Daarnaast is er in 2025 een aanbesteding afgerond voor een nieuw financieel systeem (SAP) voor de Hoge Colleges. Het financieel systeem wordt in 2026 geïmplementeerd met als doel om in 2027 operationeel te zijn. De implementatie van het financieel systeem is duurder dan vooraf begroot en met inachtneming hiervan zijn aanvullende middelen noodzakelijk. Voor de Nationale Ombudsman gaat het om een bedrag van € 0,4 mln. euro in 2026.

2.4 Artikel 4. Kanselarij der Nederlandse Orden

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4. Kanselarij der Nederlandse Orden (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletioire begroting (4)	Stand 1e suppletioire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Art. Verplichtingen	6.452	0	6.452	62	6.514	0	0	0	0	6.466
Uitgaven	6.452	0	6.452	62	6.514	0	0	0	0	6.466
4.0 Kanselarij der Nederlandse Orden	6.452	0	6.452	62	6.514	0	0	0	0	6.466
<i>Institutionele inrichting</i>	4.525	0	4.525	62	4.587	0	0	0	0	4.525
Apparaat	4.525	0	4.525	62	4.587	0	0	0	0	4.525
<i>Materiële uitgaven</i>	1.927	0	1.927	0	1.927	0	0	0	0	1.941
Decoraties	1.927	0	1.927	0	1.927	0	0	0	0	1.941
Ontvangsten	199	0	199	0	199	0	0	0	0	199

Bij artikel 4 worden geen mutaties toegelicht, omdat de mutaties in de eerste suppletioire begroting niet groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften is opgenomen in de staffel.

2.5 Artikel 6. Kabinet van de Gouverneur van Aruba

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6. Kabinet van de Gouverneur van Aruba (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Art. Verplichtingen	2.478	0	2.478	1.757	4.235	250	250	250	250	2.728
Uitgaven	2.478	0	2.478	1.757	4.235	250	250	250	250	2.728
6.0 Kabinet van de Gouverneur van Aruba	2.478	0	2.478	1.757	4.235	250	250	250	250	2.728
<i>Institutionele inrichting</i>	2.478	0	2.478	1.757	4.235	250	250	250	250	2.728
Kabinet Gouverneur Aruba	2.478	0	2.478	1.757	4.235	250	250	250	250	2.728
Ontvangsten	125	0	125	0	125	0	0	0	0	125

Toelichting

Institutionele inrichting

Kabinet Gouverneur Aruba

Gezien de vastgestelde wisselkoers voor 2026 wordt er een tekort voorzien op de begroting. Met deze mutatie wordt, net als voorgaande jaren, gecompenseerd voor deze wisselkoers.

In 2026 staat er € 8,3 mln. op de Aanvullende Post (AP) gereserveerd voor de nieuwe huisvesting van het Kabinet van de Gouverneur van Aruba. Hiervan zal € 0,6 mln. voor 2026 worden overgeboekt van de AP naar de begroting van de Gouverneur van Aruba voor de aankoop van het pand en de grond. De overige € 7,7 mln. wordt op de AP doorgeschoven naar 2027.

2.6 Artikel 7. Kabinet van de Gouverneur van Curaçao

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 7. Kabinet van de Gouverneur van Curaçao (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Art. Verplichtingen	3.613	0	3.613	587	4.200	304	304	304	304	3.917
Uitgaven	3.613	0	3.613	587	4.200	304	304	304	304	3.917
7.0 Kabinet van de Gouverneur van Curaçao	3.613	0	3.613	587	4.200	304	304	304	304	3.917
<i>Institutionele inrichting</i>	3.613	0	3.613	587	4.200	304	304	304	304	3.917
Kabinet Gouverneur Curaçao	3.613	0	3.613	587	4.200	304	304	304	304	3.917
Ontvangsten	175	0	175	0	175	0	0	0	0	175

Bij artikel 7 worden geen mutaties toegelicht, omdat de mutaties in de eerste suppletoire begroting niet groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften is opgenomen in de staffel.

2.7 Artikel 8. Kabinet van de Gouverneur van Sint Maarten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8. Kabinet van de Gouverneur van Sint Maarten (bedragen x € 1.000)											
Art.		Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NVW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
	Verplichtingen	2.648	0	2.648	508	3.156	75	75	75	75	2.723
	Uitgaven	2.648	0	2.648	508	3.156	75	75	75	75	2.723
8.0	Kabinet van de Gouverneur van Sint Maarten	2.648	0	2.648	508	3.156	75	75	75	75	2.723
	<i>Institutionele inrichting</i>	2.648	0	2.648	508	3.156	75	75	75	75	2.723
	Kabinet Gouverneur Sint Maarten	2.648	0	2.648	508	3.156	75	75	75	75	2.723
	Ontvangsten	75	0	75	0	75	0	0	0	0	75

Toelichting

Institutionele inrichting

Kabinet Gouverneur Sint Maarten

Gezien de vastgestelde wisselkoers voor 2026 wordt er een tekort voorzien op de begroting. Met deze mutatie wordt, net als voorgaande jaren, gecompenseerd voor deze wisselkoers.

2.8 Artikel 9. Kiesraad

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9. Kiesraad (bedragen x € 1.000)											
Art.		Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Art.	Verplichtingen	12.164	0	12.164	- 686	11.478	4.250	3.287	4.250	2.000	14.164
	Uitgaven	12.164	0	12.164	- 686	11.478	4.250	3.287	4.250	2.000	14.164
9.0	Kiesraad	12.164	0	12.164	- 686	11.478	4.250	3.287	4.250	2.000	14.164
	<i>Institutionele inrichting</i>	<i>12.164</i>	<i>0</i>	<i>12.164</i>	<i>- 686</i>	<i>11.478</i>	<i>4.250</i>	<i>3.287</i>	<i>4.250</i>	<i>2.000</i>	<i>14.164</i>
	Kiesraad	12.164	0	12.164	- 686	11.478	4.250	3.287	4.250	2.000	14.164
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Institutionele inrichting

Kiesraad

In april 2023 is het contract tussen de Kiesraad en de leverancier Paragon ontbonden. Dit heeft geleid tot een rechtszaak. Op 10 september jl. is het vonnis gewezen en is de Kiesraad in het gelijk gesteld. Paragon dient de Kiesraad circa € 6 mln. terug te betalen en is er overeengekomen dat dit in zes gelijke termijnen mag plaatsvinden, van 23 september t/m 1 maart 2026. Middels een beroep op de eindejaarssystematiek wordt € 3 mln. meegenomen van 2025 naar 2026 en € 5,7 mln. wordt kasgeschoven.

In samenspraak met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn afspraken gemaakt over de benodigde middelen voor de transitie van de Kiesraad naar een verkiezingsautoriteit. De afspraak is dat vanaf 2023 eerst incidenteel per jaar € 2 mln. aan de begroting van de Kiesraad wordt toegevoegd en op het moment dat het tweede wetsvoorstel, kwaliteitsbevordering uitvoering verkiezingsproces, in werking treedt dit structureel wordt toegevoegd. Met ingang van 1 januari 2026 is het wetsvoorstel in werking getreden. Het bedrag wordt nu structureel aan de begroting van de Kiesraad toegevoegd.

3 Niet-beleidsartikelen

3.1 Artikel 10. Nog onverdeeld

Tabel 10 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

Art.		Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
	Verplichtingen	0	0	0	2.020	2.020	2.003	1.921	1.892	1.918	1.918
	Uitgaven	0	0	0	2.020	2.020	2.003	1.921	1.892	1.918	1.918
10.0	Nog onverdeeld	0	0	0	2.020	2.020	2.003	1.921	1.892	1.918	1.918
	<i>Nog te verdelen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2.020</i>	<i>2.020</i>	<i>2.003</i>	<i>1.921</i>	<i>1.892</i>	<i>1.918</i>	<i>1.918</i>
	Loonbijstelling	0	0	0	1.039	1.039	1.022	985	974	980	980
	Prijsbijstelling	0	0	0	981	981	981	936	918	938	938
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Loonbijstelling

Dit betreft de loonbijstelling tranche 2026 voor de Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad.

Prijsbijstelling

Dit betreft de prijsbijstelling tranche 2026 voor de Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad. De doorverdeling vindt later in 2026 plaats.